

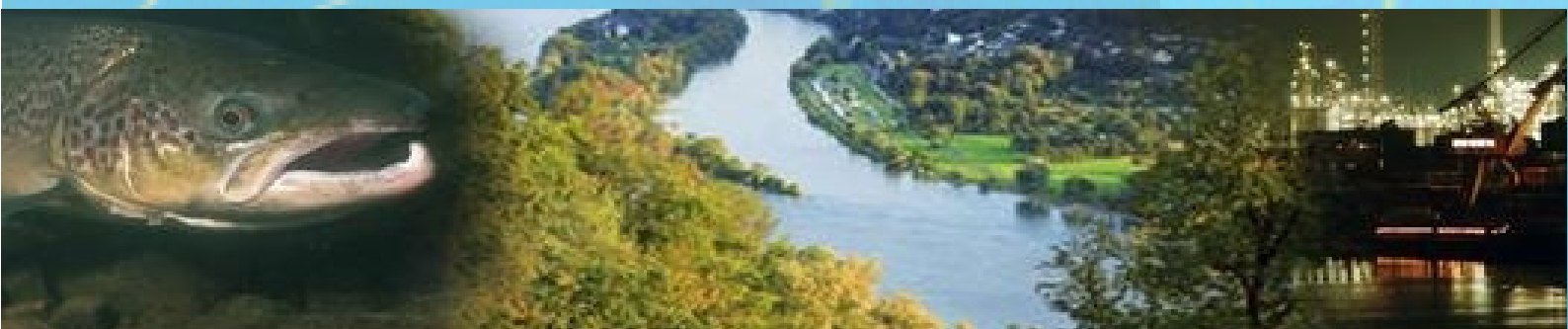
**Rapportage over de vaststelling
van gebieden met een potentieel significant
overstromingsrisico in het internationaal
stroomgebieddistrict Rijn**

Internationale
Kommission zum
Schutz des Rheins

Commission
Internationale
pour la Protection
du Rhin

Internationale
Commissie ter
Bescherming
van de Rijn

Colofon

Uitgegeven door de

Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR)

Kaiserin-Augusta-Anlagen 15, 56068 Koblenz, Duitsland

Postbus 20 02 53, 56002 Koblenz, Duitsland

Telefoon: +49-(0)261-94252-0, fax +49-(0)261-94252-52

E-mail: sekretariat@iksr.de

www.iksr.org

ISBN 3-941994-25-5

© IKS-R-CIPR-ICBR 2013

Internationale Kommission zum Schutz des Rheins
Commission Internationale pour la Protection du Rhin
Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn

Rapportage over de vaststelling van gebieden met een potentieel significant overstromingsrisico in het internationaal stroomgebieddistrict Rijn

Voorwoord

Zoals bepaald in artikel 4 van richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's (hierna te noemen "ROR") hebben de **EU-lidstaten** voor eind 2011 een **voorlopige overstromingsrisicobeoordeling** opgesteld. Tot eind 2010 konden ze ook gebruik maken van overgangsmaatregelen zoals vastgelegd in artikel 13 ROR. Conform artikel 5 ROR zijn de EU-lidstaten ertoe verplicht de gebieden vast te stellen waarvoor een potentieel significant overstromingsrisico bestaat.

In het CIS-proces (d.w.z. de gemeenschappelijke uitvoeringsstrategie, working group F, 27 en 28 oktober 2010, Final Minutes, as of 1.4.2011) zijn de lidstaten en de Europese Commissie informeel overeengekomen dat het resultaat van deze vaststelling kan worden meegedeeld in het kader van de voor 22 september 2012 geplande rapportage. Daarom is de coördinatie in het internationaal Rijndistrict overeenkomstig de bovengenoemde afspraak voortgezet tot juni 2012.

De Rijnministersconferentie heeft de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR) op 18 oktober 2007 de opdracht gegeven om zoals bij de EU-Kaderrichtlijn Water (KRW) een ondersteunende rol te spelen in de implementatie van de ROR en in de daarvoor op het niveau van het Rijnstroomgebied vereiste coördinatie en afstemming tussen de EU-staten, rekening houdend met Zwitserland.

Zwitserland is geen lid van de EU en er daarom niet toe verplicht de ROR te implementeren. Echter, zoals bij de implementatie van de KRW heeft Zwitserland de EU-lidstaten ook bij de implementatie van de ROR bijgestaan in de coördinatie, uitgaande van haar nationale wetgeving.

De verantwoordelijkheid voor de rapportage over de implementatie van de ROR aan de Europese Commissie berust bij de lidstaten van de EU en Liechtenstein, als lid van de EER.

De EU-lidstaten hebben aan de Europese Commissie gerapporteerd conform de bepalingen in de "reporting sheets voor de voorlopige overstromingsrisicobeoordeling" ("Reporting Sheets for the Preliminary Flood Risk Assessment", 2009).

Het onderhavige beknopte rapport met de twee gezamenlijk tot stand gebrachte overzichtskaarten in de bijlage kan in de EU-lidstaten worden gebruikt:

- (1) voor de documentatie van de toepassing van artikel 4 ROR (voorlopige overstromingsrisicobeoordeling) in het internationaal Rijndistrict (waternet met stroomgebieden > 2.500 km²) of de gebruikmaking van artikel 13 ROR (overgangsmaatregelen) in de staten, deelstaten en regio's voor eind 2010;
- (2) voor de documentatie van de verrichte informatie-uitwisseling conform artikel 4, lid 3 ROR;
- (3) als bewijs voor de coördinatie op het niveau van het internationaal Rijndistrict conform artikel 5, lid 2 ROR in het kader van de rapportageplicht.

Uitwisseling van adequate informatie conform artikel 4, lid 3 ROR en coördinatie conform artikel 5, lid 2 ROR voor de vaststelling van gebieden met een overstromingsrisico in het internationaal Rijndistrict

De uitwisseling van informatie in de ICBR over grensoverschrijdend overstromingsrisicobeheer is gebaseerd op concrete werkzaamheden die voortvloeien uit de internationale samenwerking tussen de negen staten in het Rijnstroomgebied. Een aantal van deze staten (Nederland, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg en Zwitserland) voert het Actieplan Hoogwater uit (1995 – 2020) dat is goedgekeurd tijdens de twaalfde Rijnministersconferentie op 22 januari 1998 in Rotterdam en als voorbeeld heeft gediend voor de uitwerking van de ROR op Europees niveau.

In de eerste fase van de implementatie van de ROR, die is opgestart in 2011, zijn er in de ICBR / het Coördineringscomité Rijn **twee overzichtskaarten** opgesteld: **een kaart van de vaststelling van de gebieden met een potentieel significant overstromingsrisico** en **een kaart van de toepassing van overgangsmaatregelen in de lidstaten** van het internationaal stroomgebieddistrict Rijn (deel A waternet met stroomgebieden > 2.500 km², basiskaart: EuroGlobalMap (EGM)). De basis voor de voorlopige overstromingsrisicobeoordeling is artikel 4 en artikel 13 ROR.

De twee overzichtskaarten (zie bijlagen 1 en 2) zijn in het kader van de rapportageplicht tot stand gebracht als resultaat van de informatie-uitwisseling in 2010 en 2011 en de daaropvolgende coördinatie op het niveau van het internationaal Rijndistrict conform artikel 5, lid 2 ROR. De informatie-uitwisseling en coördinatie vinden plaats tussen de lidstaten van de EU (Nederland, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Oostenrijk, België (Waals Gewest)), Liechtenstein en Zwitserland.

De coördinatie conform artikel 5, lid 2 ROR is in het internationaal Rijndistrict tot juni 2012 voortgezet.

Toepassing van artikel 4 en artikel 13 ROR

De overzichtskaart in bijlage 1 maakt duidelijk welke staten, deelstaten en regio's artikel 4 dan wel artikel 13 ROR (overgangsmaatregelen) hebben toegepast.

Artikel 4 ROR

De volgende staten en deelstaten hebben een voorlopige overstromingsrisicobeoordeling conform artikel 4 ROR verricht:

- **Duitsland** voor de deelstaten Nedersaksen, Noordrijn-Westfalen, Baden-Württemberg en Thüringen.
- **Frankrijk** voor het hele grondgebied.
- **Oostenrijk** voor het hele grondgebied.

Artikel 13 ROR

De volgende staten, deelstaten en regio's hebben geen voorlopige overstromingsrisicobeoordeling conform artikel 4 ROR verricht, maar gebruik gemaakt van de overgangsmaatregelen conform artikel 13 ROR, omdat ze al beschikken over kennis, kaarten of beheerplannen die volgens hen voldoen aan de bepalingen van de richtlijn:

- **Duitsland** maakt voor enkele deelstroomgebieden in het internationaal Rijndistrict gebruik van de overgangsmaatregelen zoals bepaald in artikel 13 ROR:
 - o De *deelstaat Rijnland-Palts* past **artikel 13, lid 1 a ROR** toe in alle op haar grondgebied gelegen werkgebieden van het internationaal Rijndistrict.
 - o De *deelstaat Saarland* past **artikel 13, lid 1 a ROR** toe in alle op haar grondgebied gelegen werkgebieden van het internationaal Rijndistrict.
 - o De *deelstaat Beieren* past **artikel 13, lid 1 a ROR** toe in het op haar grondgebied gelegen deel van het werkgebied Alpenrijn-Bodenmeer

evenals **artikel 13, lid 1 b** en **artikel 13, lid 3 ROR** in het Beierse deel van het werkgebied Main.

- o De *deelstaat Hessen* past **artikel 13, lid 1 b ROR** toe voor alle op haar grondgebied gelegen wateren van het internationaal Rijndistrict, niveau A.
- **Nederland** maakt gebruik van de overgangsmaatregelen zoals bepaald in **artikel 13, lid 1 b ROR**.
- **België (Waals Gewest)** maakt op het hele grondgebied gebruik van artikel **13, lid 1 b ROR**.
- **Luxemburg** past **artikel 13, lid 1 a** en **artikel 13, lid 2 ROR** toe en heeft daarom geen voorlopige beoordeling verricht. Het overstromingsrisico is al beoordeeld in het kader van het Interreg III B-projet TIMIS flood ("Transnational Internet Map Information System on Flooding").
- **Liechtenstein** maakt op het hele grondgebied gebruik van artikel **13, lid 2 ROR**.
- **Zwitserland:** Uit de analyse van de gegevensbank over natuurrampen die zich in het verleden hebben voorgedaan en een voor heel Zwitserland uitgevoerde modellering van de grotere rivieren (Aquaprotect) blijkt dat vrijwel alle Zwitserse gemeentes potentieel worden bedreigd door overstromingen en slijk- en gruislawines. Sinds 1991 zijn alle gemeentes er wettelijk toe verplicht om de gevaren in kaart te brengen (fluvial flooding, lake inundation). Dat betekent dat in principe alle wateren waarmee rekening wordt gehouden in de ICBR dienen te worden beschouwd als potentiële risicogebieden, met uitzondering van de ongerepte watertrajecten waarlangs logischerwijs geen schade kan worden berokkend.

Toepassing van artikel 5 ROR

Op de overzichtskaart in bijlage 2 worden de gebieden met een potentieel significant overstromingsrisico in het internationaal Rijndistrict afgebeeld die conform artikel 5 ROR zijn aangewezen op basis van de hierboven beschreven voorlopige overstromingsrisicobeoordeling.

Op de overzichtskaart wordt duidelijk dat er uitgaande van de voorlopige beoordeling of van huidige inzichten op bijna alle trajecten van de hoofdstroom en de belangrijkste zijrivieren van de Rijn in het internationaal Rijndistrict, niveau A (waternet met stroomgebieden > 2.500 km²) sprake is van een **potentieel significant overstromingsrisico** (rood).

In Frankrijk zijn conform artikel 4 en 5 ROR de volgende "**gebieden met een significant overstromingsrisico**" aangewezen ("territoires à risques importants d'inondation", TRI¹) (rood):

- o Elzas: "regio Straatsburg" (drie rivieren: Bruche*, Ill, Rijn; gebied waar er sprake is van een significant overstromingsrisico met gevolgen van nationaal belang) en "regio Mulhouse" (Ill en Doller*);
- o Lotharingen:
 - "Metz – Thionville – Pont-à-Mousson" (Moezel van Blénod-les-Pont-à-Mousson tot het drielandenpunt van Frankrijk, Duitsland en Luxemburg);
 - "Pont-Saint-Vincent" (Madon*);
 - "Nancy – Damelevières" (Meurthe), Epinal (Moezel), Saint-Dié – Baccarat (Meurthe);
 - "Sarreguemines" (Saar en Blies* aan de grens met de Duitse deelstaat Saarland).

Alleen op enkele trajecten van de Voor-Rijn en de Achter-Rijn in Zwitserland en hier en daar in de zijrivieren van de Rijn is er **geen sprake van een potentieel significant overstromingsrisico** (groen).

¹ Vgl. lijst van de gemeentes in deze gebieden in de verordening van de prefect "Arrêté S.G.A.R. n° 2012-527" van 18 december 2012 (link: zie verderop in de tekst)

* stroomgebied < 2.500 km²

Links naar detailinformatie over de voorlopige overstromingsrisicobeoordeling in de staten², deelstaten en regio's

Duitsland

Baden-Württemberg

<http://www.hochwasser.baden-wuerttemberg.de>

Beieren

http://www.lfu.bayern.de/wasser/hw_vorlaeufige_risikobewertung/index.htm

<http://www.hopla-main.de>

Hessen

<http://www.hlug.de/start/wasser/hochwasser/hochwasserrisiko-managementplaene.html>

Nedersaksen

<http://www.hwrn-rl.niedersachsen.de>

Noordrijn-Westfalen

<http://www.umwelt.nrw.de/umwelt/wasser/hochwasser/hochwasserrisikomanagementrichtlinie/index.php>

Rijnland-Palts

<http://www.hochwassermanagement.rlp.de/servlet/is/391/>

Saarland

<http://www.saarland.de/74440.htm>

Thüringen

http://www.thueringen.de/th8/tmfun/umwelt/wasser/hochwasservorsorge/hochwasserrisiko_management/risikobewertung/

Luxemburg

<http://www.waasser.lu>

<http://eau.geoportail.lu>

Nederland

Kaarten: http://www.risicokaart.nl/informatie_over_risicos/overstroming

Plan: http://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/wetgeving_beleid/eu-richtlijn

Frankrijk

Voorlopige beoordeling: <http://www.lorraine.developpement-durable.gouv.fr/evaluation-preliminaire-des-r1884.html>

Gebieden met een significant overstromingsrisico:

<http://www.lorraine.developpement-durable.gouv.fr/territoire-a-risque-important-d-a4228.html>

http://www.lorraine.developpement-durable.gouv.fr/IMG/pdf/arrete_SGAR_no2012-527_du_18_dec_2012_liste_TRI_cle558fa4.pdf

Waals Gewest

Overstromingsportaal in voorbereiding

Cartografie van overstromingsgevoelig gebied:

<http://cartographie.wallonie.be/NewPortailCarto/index.jsp?page=subMenuInondations&node=32&node=321>

Oostenrijk

<http://wisa.lebensministerium.at/> > Hochwasserrisikomanagement > Vorläufige Risikobewertung

Rapport werkgebied Alpenrijn/Bodenmeer:

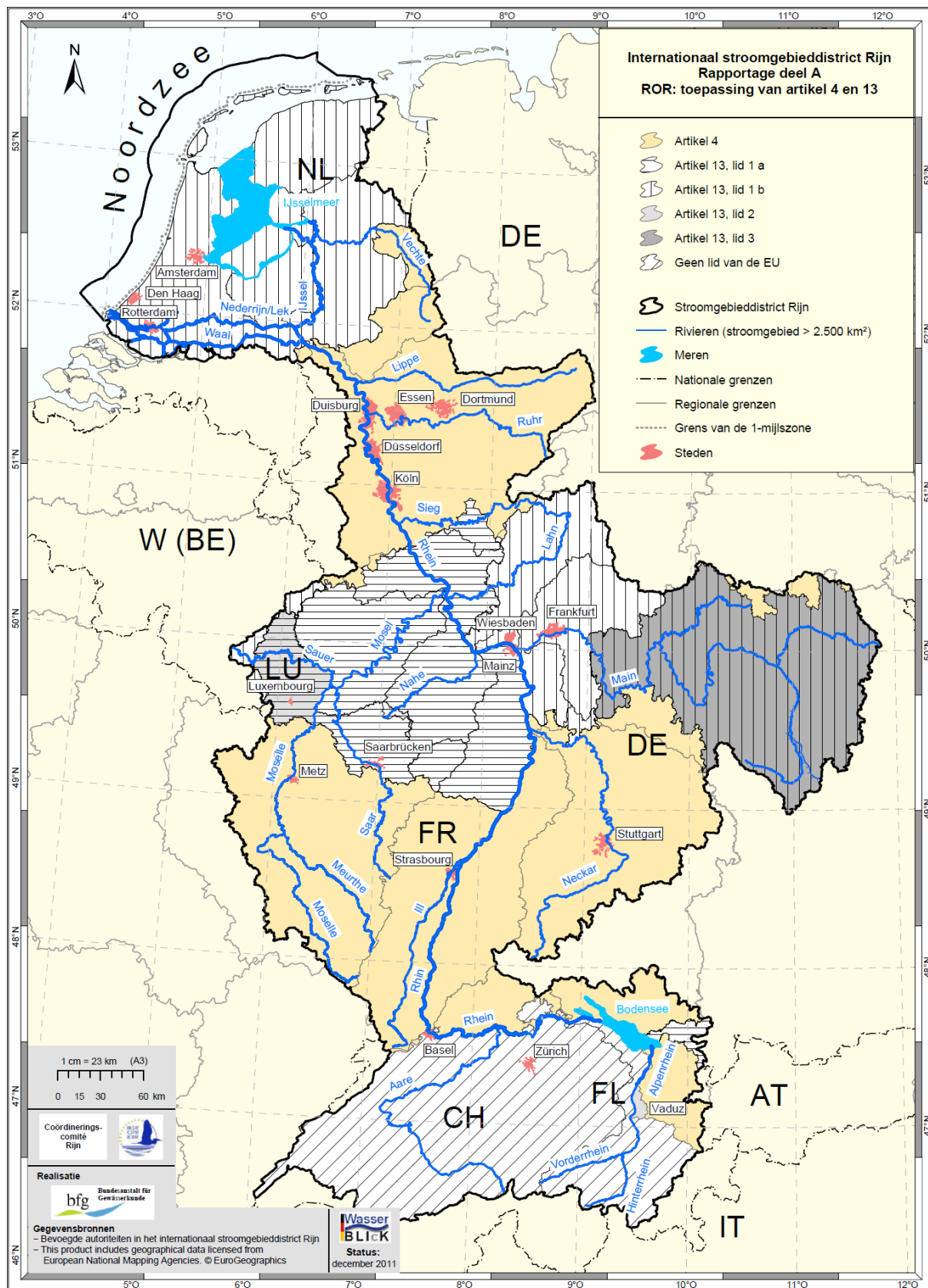
http://www.vorarlberg.at/vorarlberg/wasser_energie/wasser/wasserwirtschaft/weitereinformationen/internationalewasserwirts/uebersichtinternationalew.htm

Liechtenstein

Contact: emanuel.banzer@abs.llv.li

² Zwitserland is geen lid van de EU en er daarom niet toe verplicht de ROR te implementeren.

Bijlage 1 – Overzichtskaart van de toepassing van artikel 4 en artikel 13 ROR in de staten, deelstaten en regio's (deel A van het internationaal Rijndistrict, waternet met stroomgebieden > 2.500 km²)

Bijlage 2 – Overzichtskaart van de vaststelling van de gebieden met een potentieel significant overstromingsrisico in het internationaal Rijndistrict (deel A, waternet met stroomgebieden > 2.500 km²)

